

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w N., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 czerwca 2019 r., w sprawie umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, odmówił H. W. umorzenia należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 5.089,07 zł.

/decyzja – k. 71 akt ZUS/

Wnioskodawca J. W. odwołał się od w/w decyzji w dniu 27 września 2019 r., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 4 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 października 2019 r., organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 23/

W dniu 24 stycznia 2020 r. wnioskodawca wniósł o przyznanie pełnomocnika z urzędu do prowadzenia sprawy, gdyż nie był w stanie sam się reprezentować.

/pismo wnioskodawcy k.29/

W dniu 30 stycznia 2020 r. Sąd postanowieniem ustanowił pełnomocnika z urzędu dla wnioskodawcy.

/postanowienie k.41/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodził się (...)

/bezsporne/

Zaległości wnioskodawcy wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego **wynoszą 5.089,07 zł.**

/bezsporne/

W dniu 12 czerwca 2019 r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonego o umorzenie w/w zaległości.

/wniosek – k. 1 – 5 akt ZUS/

Wnioskodawca ukończył szkołę hydrauliczną. Wnioskodawca pobiera emeryturę w wysokości 2.264,61 zł brutto, z której komornik sądowy prowadzi egzekucję należności alimentacyjnych w wysokości 300 zł na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Po dokonaniu potrąceń odwołującemu pozostaje do wypłaty kwota 1.574,80 zł brutto. Odwołujący mieszka wraz z partnerką, która otrzymuje emeryturę w wysokości 881,64 zł netto. Odwołujący ponosi wysokie koszty leczenia m.in. we wrześniu 2019 r. wydał kwotę 385,69 zł na leki, w czerwcu 244,41, w lipcu 2019 r. 252,16 zł, w grudniu 2019 r., 271,34 zł na leki. Opłaca czynsz w kwocie 233,66 zł miesięcznie. Za prąd wnioskodawca płaci 38,69 zł oraz za gaz 60,50 zł. Ogrzewanie jest piecowe - na węgiel miesięcznie wydają ok. 500 zł w okresie zimowym. Za media wnioskodawca wraz z partnerką płaci w wysokości ok. 100 zł.

Partnerka musiała kupić wózek inwalidzki za który zapłaciła 550 zł. Złożono wnioski do PFRON o sprzęt rehabilitacyjny. Dodatkowo partnerka wnioskodawcy kupiła stół do karmienia, basen, kaczkę, naczynia do jedzenia za około 800 zł. Partnera opiekuje się wnioskodawcą.

/ **zeznania J. R.** z dnia 26 lutego 2020 – 00:05:00 – 00:21:33 **plyta CD – k. 53**, decyzja o waloryzacji emerytury – k. 55, zaświadczenie o emeryturze J. R. k.47 akt ZUS, karta lokalu k.49 akt ZUS, faktury za węgiel k.56-60, paragony opłat za leki k. 31 akt ZUS, opłata do (...) k.33 akt ZUS, zaświadczenie o emeryturze H. W. k.45 akt ZUS, faktury za leki k.51 akt. ZUS, faktury za leki k.5-12/

Wnioskodawca ma problemy zdrowotne. W dniu 10 czerwca 2019 r. przyjęto wnioskodawcę do Szpitala im. (...) B. i stwierdzono owrzodzenie kończyny dolnej. Z uwagi na zmiany martwicze lewej kończyny dolnej, dokonano amputacji lewej kończyny.

/karta informacyjna ze Szpitala im. (...) B./

Rozpoznano w dniu 11.09.2019 r. u H. W. miażdżycę – krytyczne niedokrwienie lewej kończyny dolnej, zmiany martwicze kikuta kości udowej lewej w przebiegu pooperacyjnym, niedrożność lewej gałęzi stengraftu zaimplantowanego do aorty brzusznej i obu tętnic biodrowych z powodu tętniaka oraz pomostu poza anatomicznego udowo-udowego. W dniu 6 sierpnia 2019 r. rozpoznano u wnioskodawcy zapalenie opuszki dwunastnicy. W dniu 21 października 2019 r. rozpoznano u niego zakażenie układu moczowego. Wnioskodawca cierpi także na nadciśnienie i niewydolność krążenia. Wymaga całodobowej opieki.

/zaświadczenie o stanie zdrowia k.13, karta informacyjna ze Szpitala (...) im. WAM w Ł. k.31-33, gastroscopia k.34 karta informacyjna z Wojewódzkiego (...) w Ł. k.35-38/

H. W. legitymuje się znacznym stopniem niepełnosprawności od dn. 25.11.2019 r.

/orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności k.30/

Wnioskodawca nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego z ZUS.

/okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody z dokumentów, zawartych w aktach sprawy i aktach organu rentowego, i zeznaniach świadka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 114, ze zm.) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje, nawet przykładowo sytuacji, w których umorzenie może nastąpić, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, co wskazuje, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja rodzinna i majątkowa osoby zobowiązanej jest na tyle trudna, że nie jest ona w stanie spłacić tych należności, a zwrot określonych kwot byłby trudny do sprostania, także dla przeciętnego obywatela.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jako przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają poddane kontroli sądowej umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, uznaje się niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie, sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest **on w stanie na bieżąco, ani w dającej się przewidzieć perspektywie,**

regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych, bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. sygn. I UK 119/10, opubl. LEX nr 686798/. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza przy tym ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, że przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie - również w przyszłości - spłacać tych należności, bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych. /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2007 r. sygn. III AUa 336/06, opubl. LEX nr 446757, Biul.SAKa (...)/.

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 114) na pierwszym miejscu, jako podstawę do umorzenia należności wskazuje sytuację zdrowotną zobowiązanego. **Na pewno nie każda choroba, nawet ciężka, może być podstawą zastosowania ulg wynikających z tego przepisu.** Jednak choroba psychiczna, która pozbawia zobowiązanego wglądu w jego stan psychiczny, istniejąca od wielu lat i niepoddająca się leczeniu, jest taką okolicznością o wyjątkowym charakterze (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2015 r sygn. akt III AUa 1098/15).

Zatem nawet **trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wnioszek, gdyż nie chodzi tutaj o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione"**, a więc takie, które mają charakter wyjątkowy, losowy, nietypowy. Są to więc sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku zdarzenia niezależnego od zobowiązanego, **w następstwie, którego jego sytuacja uległa takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji** (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 grudnia 2015 r sygn. akt AUa 472/15).

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.) stanowi regulację wyjątkową, a więc nie może być interpretowany rozszerzająco. **Wprawdzie nie wymienia się w nim enumeratywnie żadnych przypadków okoliczności „szczególnie uzasadnionych”, ale nie ma wątpliwości, że mając na uwadze sytuację ekonomiczną kraju, wysoki poziom bezrobocia i trudności w odnalezieniu się na rynku pracy osób z różnych grup wiekowych, wykładnia nie może zmierzać do tego, aby wskazany przepis, wbrew woli ustawodawcy, stał się zasadą a nie wyjątkiem.** Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wnioszek, gdyż nie chodzi o przypadki „uzasadnione”, ale „szczególnie uzasadnione”.

Przesłanki do umorzenia należności na rzecz funduszu nie wyczerpuje fakt, że zadłużenie jest większe niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Nawet brak stałych dochodów i związana z tym trudna sytuacja materialna, nie jest jeszcze okolicznością kwalifikującą do umorzenia zadłużenia alimentacyjnego, gdyż uruchomienie wypłat z funduszu następowało właśnie wówczas, gdy dłużnik nie posiadał majątku ani dochodów podlegających egzekucji. Decyzja o umorzeniu zaległości nie może także działać zachęcająco w stosunku do osób zobowiązanych do alimentacji, do korzystania z instytucji umorzenia zaległości wobec likwidowanego funduszu w miejsce osobistych starań o zaspokojenie obowiązku alimentacyjnego przez wiele lat (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 1285/13)

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że wnioskodawca ma niewątpliwie poważne problemy zdrowotne, lecz nie mogą one stanowić jedynej podstawy do umorzenia należności funduszu alimentacyjnego, bowiem obecna trudna sytuacja materialna i zdrowotna, w której się znalazł, nie pozbawiają go trwale możliwości uzyskiwania dochodu. Wnioskodawca otrzymuje stały dochód tj. emeryturę w wysokości 2.264,61 zł brutto miesięcznie. Wyegzekwowanie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego powinno nastąpić za 17 miesięcy. Z tej przyczyny niecelowe byłoby przyjęcie, że wnioskodawca nie ma możliwości spłaty należności.

Osoba, na której ciąży obowiązek lub zaległości alimentacyjne nie powinna być w całości zwolniona z tych zobowiązań, jeżeli ma jakiegokolwiek **realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych**. Nie można również pomijać okoliczności, że konieczność spłaty zadłużenia w funduszu alimentacyjnym jest konsekwencją wieloletniego niewywiązywania się przez wnioskodawcę z obowiązku alimentacyjnego względem swoich dzieci. Z przepisu art. 133 § 1 k.r.o. wynika zaś, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dn. 17 lipca 2019 r. sygn. III Aua 134/19)

W świetle tak poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, który w rozumieniu przepisu art. 68 ust. 1 ustawy uzasadniałby odwołującemu się umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Ustalona sytuacja osobista i zdrowotna wnioskodawcy jest faktycznie trudna. Należy jednak zgodzić się z oceną organu rentowego, że sytuacja jego nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona. Przede wszystkim sytuacja wnioskodawcy nie ma charakteru trwałego i uniemożliwiającego spłatę zadłużenia wobec funduszu w przyszłości, ponieważ otrzymuje on stały dochód w postaci emerytury.

Tym samym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd przyznał ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi dla adwokat P. M. kwotę 221,40 zł (dwieście dwadzieścia jeden złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – prawo o adwokaturze w zw. z § 2 i § 15 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

J.K.